

Tēzes Saeimas darba grupai Valsts prezidenta pilnvaru iespējamai paplašināšanai un ievēlēšanas kārtības izvērtēšanai
Par likumprojektu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”
12.05.2015.

Priekšlikums:

- Papildināt Satversmi ar VII¹ nodaļu vai IX nodaļu, nostiprinot tiesībsarga institūciju Satversmē

Pamatojums:

- tiesībsarga loma demokrātijas leģitimitātes veicināšanā;
- pieaugot valsts pārvaldes sarežģītībai, palielinās nepieciešamība veidot un uzturēt pastāvīgu saikni ar iedzīvotājiem arī ārpus klasiskajām demokrātijas institūcijām – parlamentiem, birokrātiju, tiesām;
- tiesībsarga publiskā tēla stiprināšana, institūcijas darbības specifiski tiesisko aspektu papildinot ar sabiedrības izglītošanas un interešu aizstāvības elementiem;
- iedzīvotāju tiesības un intereses demokrātiskā valstī nav mazāk svarīgas par racionālu budžeta naudas izlietojumu, ar ko nodarbojas Valsts kontrole.

Mērķis:

- tiesībsarga institūcijas statusa stiprināšana;
- Satversmē ietvertā varas dalīšanas principa nostiprināšana, izslēdzot jebkādas šaubas par tiesībsarga piederību kādam no varas atzariem;
- sabiedrības uzticības un lojalitātes valstij nostiprināšana ilgtermiņā, mazinot plaisu starp sabiedrību un valsts varu.

Ārvalstu pieredze:

- Šobrīd no Eiropas Savienības dalībvalstīm Latvija ir to septiņu valstu skaitā, kurās ombuda institūcijas statuss nav nostiprināts pamatlikumā. No 28 Eiropas Savienības dalībvalstīm nacionālā cilvēktiesību institūcija nav konstitucionāli nostiprināta Beļģijā, Čehijā, Īrijā, Itālijā, Kiprā, Latvijā un Luksemburgā.

Starptautiskās saistības:

- pastiprina nacionālās cilvēktiesību aizsardzības institūcijas atbilstību ANO rekomendācijā ietvertajiem „Parīzes principiem” (minimālo rekomendāciju kopums nacionālo cilvēktiesību institūciju statusu un darbību cilvēktiesību aizsardzības un veicināšanas jomā);
- Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2003. gada rekomendācija Nr.1615 „Ombuda institūcija”;
- Venēcijas Komisijas sekretariāta komentārs, kas ietverts Eiropas Padomes Ministru komitejas 2004. gada 16. jūnija atbildē uz iepriekš minēto Parlamentārās asamblejas rekomendāciju.